

V roce 2007 získal Národní archiv **soubor deskových negativů z let 1892–1939**, které pořídil **MUDr. Jan Munzar z Nechanic**, zubař sloužící u 5. armádního sboru rakousko-uherské armády.

Tento unikátní soubor fotografií (1932 kusů deskových negativů) dokumentuje běžný život vojáků i lidí, s nimiž se během své vojenské anabáze potkával. Jde o svědectví velmi působivé, pořízené přímým aktérem.

O samotném autorovi snímků Janu Munzarovi toho mnoho nevíme, stejně tak jako o přesném obsahu snímků, ale leccos nám napoví jeho vojenské zařazení. Velitelem 5. armádního sboru byl c. a k. polní podmaršálek Ferdinand Goglia. Pod jeho velením překročil 5. sbor Dněstr a obsadil město Mykolajiv na Ukrajině. Gogliův sbor pronikl do ruských pozic na Gologary, po třech dnech bojů je přinutil ustoupit za hranice říše. Mezi Podkamieniem a Lopuszmem jeho sbor držel pozice proti opakovaným útokům ruských vojsk po celé září a říjen 1915. V létě 1916 Gogliův sbor udržel své pozice okolo Lopuszna, ale nakonec musel ustoupit vzhledem k situaci okolních jednotek. Sbor ustoupil až k řece Ikwě, kde zaujal obranné pozice u Graberka a podařilo se mu stabilizovat frontu v tomto úseku.

Zubař, major Jan Munzar, cestu 5. armádního sboru – cestu ke svobodě, cestu směřující k rozpadu monarchie a vzniku samostatného československého státu – dokumentoval svým fotoaparátem. Zachytil pro budoucí generace „běžný“ život vojáků a důstojníků, jejich strasti, ale i drobné radosti, zachytil krásu krajiny, architekturu, trosky měst i život tamních obyvatel. Jeho svědectví je nenahraditelné.

Sbírka první světová válka

NA, Sbírka první světová válka

